היינט 8 זייטען.

Radom, Piątek 2 Maja 1930 r.

ראדאם, פרייטאג ד' אייר תר"צ

Redakcja i Administracja
Radom, Szwarlikowska 20.

Oddział w Kielcach.

אנאנסען - פרייז:
איין מילימעטער שורה: פארן טעקסט 40 גר.
" " " אין " 60 "
" " " נאכ'ן " 25 "
די 1-טע און לעצטע זייט ענטהאלטען 8 שפאלטען
" אין טעקסט 4

ראדאמער-קעלצער לעבען

געזונט פון דער זעלטענער געלעגענהייט!

די ראדאמער שטאדטישע גאזאווניע

פיהרט אויס גאז-אינסטאלאציעס אויף די בעסטע בעדינגונגען, ראטעס אויף א טערמין פון 12 מאנאטען.

ווען א גרעסערע צאהל לאקאטארען פיהרען דורך די גאז-אינסטאלאציעס אין זייערע וואהנונגען

דאן קאסט דאס מיט גאנצע 50% ביליגער

ספעציעלע גאז-אפאראטען צו קאכען, צו הייצען, צו פרעסען. אויף בעדער, אויף פערשידענע אנדולאציעס איז שטענדיג צו בעקומען אויף ס'לאגער אין די גאזאווניע.

קאקס גראבען פאר צענטראל-בעהייצונג און פאר קוזשניעס און **קאקס דראבנע (מיאל)** פאר ציגעלניעס איז צו בעקומען אין יעדען קוואנטום אין דער גאזאווניע.

אויף דעם בעסטן סארט **פרעפארירטע סמאלע** צו שמירען דעכער צו די נידריגסטע פרייזען פערקויפט הורט און דעטייל די גאזאווניע.

קארבאלינעאום צו פרעפארירען האלץ אויף **בענזאל** צו פיהרען ברען-מאטארען פערקויפט יעדען קוואנטום די גאזאווניע.

ווער עס וויל זיך מאכען דאס לעבען בעקוועם. איינארדנען זיין ווירטשאפט אויפ'ן פראגרעסיווען און עסטעטישען פארמאט און איבערהויפט פאר נישט טייער געלד און אויף צוגענגליכע בעדינגונגען דארף נישט פערזאהמען נאר בעצייטענס ווענדען זיך אין די גאזאוו׳ניע פערזענליך אדער טעלעפאניש לויט דעם נומער טעל. 134 אדער בריפליך אויף דעם פאסט-קעסטעל נומער 28. ווי פאר א קליינע איינצאהלונג אלע אנגאבע ווערט זיין וואהנונג בעגייט מיט די אלע איבענדערמאנטע מכשירים, וואס בעשאפען איהם נאר צופרידענהייט און בעקוועמליכקייט.

ZARZĄD GAZOWNI MIEJSKIEJ
w RADOMIU.

Panu Dr. Jakóbowi Goldszajnowi
z intencji zaślubin z p. Hildą Mincberżanką
składają tą drogą serdeczne życzenia
Kielce Joskowie Zajączkowscy.

Pannie Rózi Strozberżance
z intencji zaręczyn z p. Mońkiem Tenenbaumem
życzy harmonijnej i szczęśliwej przyszłości.
Kielce M. H. Fiszman.

P. Rózi Sztrosberżance
z intencji jej zaręczyn z p. Mońkiem Tenenbaumem
życzy różowej przyszłości i szczęśliwego współżycia.
Kielce *Pinek Ajzenberg*

Z intencji zaręczyn
p. Cesi Rozenberg
z p. Samuelem Zylberbergem
życzę dużo szczęścia i zadowolenia.
Kielce *Abram Wajner.*

עפענטליכע מיטטיילונג.

דערמיט ווערט בעקאנט געמאכט, אז אין ראדאם איז געגרינדעט געווארען

א פראפעסיאנעלער פעראיין

פון אגענטען און וואיאזשארען.

וועגען אלע ענינים בנוגע דעם פעראיין זיך צו ווענדען אויפ'ן אדרעס:

באנק וזאיעמני קרעדיט
ראדאם, לובלינער 40
פאר וואיאזשארען-פעראיין

נאָר נישט קיין פּאָליטיק.

(עטליכע ווערטער וועגען דער גמילות-חסד-קאַסע).

זייט יאָהרען זענען מיר געוואָהנט צו מאַכען יעדער זאַך מיט פּאָליטיק. אויבען-אויף איז אַלץ ציכטיג ריין און אויסגעשלייערט מיט'ן יום-טוב'דיגען געפּעס. די איניציאַטאָרען פון דער גרעסטער ביז דער קלענסטער אונטערנעהמונג רעקלאַמירען שטענדיג זייער אַרבייט מיט ריינע אידעאָלאָגיע, עטיק און געזעלשאַפטליכע פליכטען. אין דער אמת'ען דאַרף טאַקע דער קערן פון יעדער געזעלשאַפטליכער אַרבייט זיין אַזעלכער. די פראַגע איז אָבער צי איז עס פּאַקטיש אזוי אין דער ווירקליכקייט.

ס'איז יעצט נישט דאָס אָרט דורכצופיהרען אַ מעהר אַלזייטיגען אַנאַליז איבער דער פּסיכאָלאָגיע פון מענשען, וואָס ווידמען זיך דער געזעלשאַפט. דאָס וואָלט אונז ווייט אָוועקגעפיהרט און גאָט ווייסט צו וואָסערע אויספיהרען מיר וואָלטען געקומען. לאָמיר זיין בעשיידען און אָננעמען דעם מיטעלמעסיגען גראַד פון אָט דעם פּראָבלעם, וואָס מיר רופען מיט'ן נאָמען פאָלק'ס-פיהרעריי, התמנות, מנהיגי הדור א. ז. וו. לאָמיר זיך, נעמליך, בעגנוגענען דערמיט, וואָס די עסקנים טהוען פאָרט עפּעס אויף לטובת הכלל און דאָס וואָס איז יאָ לשמה, אָדער שלא לשמה, זאָל דאָס אונז נישט אַרען. מחמת מתוך שלא לשמה באה לשמה און דערווייל ווערט עפּעס געשאַפען און ס'קומט דערפון אַרויס א טובה פאַר'ן כלל, צי פאַר'ן יחיד.

מיר וואָלטען טאַקע דערויף נישט צו-פיעל מקפיד געווען ווען ס'וואָלט זיך האַנדלען בלויז וועגען מעסטען און וועגען די אידעאַלע און סובטועלע מענשליכקייט-געפיהלען בנוגע דער, אָדער יענער כלל-זאַך. ווייל דעמאָלט איז קודם כל אונזער חוב צום ערשט צו וואַרפען אונזער בליק אויף די געשאַפענע מעשים פון די כלל-טהוער, און אויב ס'איז דאָ צו בעגריסען מוז מען פערבייגען אונזער טיף-קרימישען אַריינבליק אינ'ם תוך. אין מהות פון זייער אידעאָלאָגישער פיזיאָנאָמיע. וואָרום די מעשים אַליין, אויב זיי ווערען אַנערקענט פאַר צוועקמעסיגע און נוצען-ברענגענדע, זענען שוין ממילא רעפּרעזענטאַבל און שטעלען אַלענפאַלס פאַר מיט זיך די ראַהם, לכל הפחות דעם לבוש פאַר דער, זאָל זיין, רעקלאַמירטער אידעע.

א אנדערע בעציהונג דאַנבעגען רופט אַרויס ווען די פאָרמעלע, אָדער אפילו די געזעלשאַפטליכע טראַדיציע ווערט נישט גענוי אָבגעהיטען מצד די עסקנים וואָס ווילען גילטען אַלס ריין-אידעאישע מענשען און שטרייכען אונטער אויפ'ן יעדען שריט זייערען, אַז זיי האָבען חלילה נישט קיין שום פּאָליטישע אַספּיראַציעס, נאָר מיינען באמת ובתם לב יוצא צו זיין פאַר גאָט און לייט. אין אַזאַ פאַל איז אונבעדינגט פאַרהאַן א אָרט פאַר אַ קורא ונגר און יעדער, וואָס בעמערקט אַזאַ ערשיינונג האָט רעכט דערויף צו רעאַגירען און זאָגאַר צו פּראָטעסטירען. אין אַזאַ פאַל קומט שוין בולט צום אויסדרוק די פּאָליטיק און די טענדענץ פון תקיפות, וואָס שאַקירט און קאָן אָפט שאַדענען דעם אידעאַלען ענין גופא.

די הקדמה. וואָס מיר האָבען דאָ געגעבען, ווילען מיר, אַז אין איצטיגען מאָמענט זאָל זי דיענען אַלס שטיקעל אָבעל צו די אָנפיהרער פון דער היגער גמילת-חסד-קאַסע ביי דער גמינע, טאַקע פיין און זעהר נוצליך אָט די בעשיידענע אינסטיטוציע. מיר ווילען אויף איין מינוט נישט אויסדריקען דעם קלענסטען ספק אין איהר עקזיסטענץ-בערעכטיגקייט. אַלע גלויבען מיר, אז די אינסטיטוציע מוז און ברויך עקזיסטירען אין אונזער שטאָדט, וועלכע דאַרף איהר שטיצען מיט דער ברייטער האַנד. אָהן-פּראָצענטיגע הלוואות, זאָל זיין פון 100 און 150 זל. פאַר אונפערמעגליכע מענשען, שפּילען אין דער היינטיגער צייט אַ גרויסע ראָליע. 100, צי 150 זל. איז אויך אַן'הוצלה פורתא, בפרט ווען דער נויטבעדערפטיגער לוה בעקומט עס אָהן פּראָצענט און אויף אַ לענגערע צייט אויסצוצאָלען אין קליינע ראַטעס. ריכטיג, די זאַך גופא איז שעהן און האָט אַ אידעאַלען אונטערשלאַק, אָבער וואָס אין בעשעהן, וואָס די אָנפיהרער הויבען אָן אָבנויגען פון סטאַטוט און שטרעבען אַריינצופיהרען אַזעלכע אויסבעסערונגען, וואָס שמעקען שוין מיט פּאָליטיק?

ווערט דאָך אין סטאַטוט בפירוש געזאָגט, אַז די גמ"ח-קאַסע געהערט אויסשליסליך אונטער דער השגחה פון גמינע, טאָ פאַר וואָס וויל מען זי אָבטיילען און פון דאָרט אָוועקנעמען? פאַר וואָס האָט מען אויף דער לעצטער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פערבעטען דורך ספּעציעלע איינלאַדונגען נאָר די, וואָס צאָהלען חודש-געלד, פאַר דער גמ"ח-קאַסע און די, וואָס בעקומען הלוואות—נישט, אין דער צייט וואָס בכדי צו וועהלען אַ נייע פערוואַלטונג האָבען לווים פונקט די זעלבע רעכט ווי די צאָהלער?

יעצט נאָך א פראַגע. פאַר וואָס האָט מען אויף דער דערמאָנטער אַלגעמיינער פערזאַמלונג געהאַנדעלט אזוי, אַז אין דער פערוואַלטונג זאָלען נישט זיין פאַרטרעטען קיין פאָרשטעהער מצד די האַנדווערקער בשעת די אָנפיהרער ווייסען און זענען אַליין מודה, אַז יענע האָבען גרויסע פערדיענסטען ביים שאַפען און גרינדען די גמ"ח-קאַסע, אוועקגעבענדיג פאַר איהר פיל מיה און אָנשטרענגונגען? פאַר וואָס האָט מען אויף דעם אָרט אַריינגענומען אין דער פערוואַלטונג דוקא אזא פערזאָהן, וועמען די גאַנצע שטאָדט ווינשט זיך אַמווינציגסטען צוזעהן ביי דער געזעלשאַפטליכער אַרבייט?

זאָל אונז קיינער נישט חושד זיין, אַז מיר זענען אויסען צו מאַכען אַן'אַטענטאַט אויף דער אינסטיטוציע. פערקעהרט, אונזער פערלאַנג איז, אַז די גמ"ח-קאַסע זאָל געהן לויט דער פריהער-אָנגעצייכענטער ליניע, וואָס אין געווען אָהן פּאָליטישע העקעלעך און וועלכע האָט צוגעהאָלפען מיט איהר איינפאַכקייט און ערנסטער בעטראַכטונג צום יעצטיגען וואוקס און אויסגעברייטערטער ענטוויקלונג מיט וועלכער מ'איז געקומען אילוסטרירען פאַר דער עפענטליכקייט מיט'ן ספּעציעל אַרויסגעגעבענעם ביולעטין, וועלכער האָט טאַקע געמאַכט אַ סימפּאַטישען רושם.

אין בלאָזען פון די נייע ווינטען פון אָט דער אינסטיטוציע פיהלט מען אַרויס פּאָליטישע בשמים, וואָס נישט שטענדיג גיבען זיי אַ גוטען אַראָמאַט. און נישט שטענדיג קאָנען זיי איינשלעפערן אין מתיקות. די פּאָליטיק קאָן די אינסטיטוציע אַמאָהל פערשאַטען און טאַקע דערפאַר דאַרף זי אויסבעמיטען ווערען און אויף דעם אָרט איז זעהר געווינשענער. ס'זאָל קומען א אינטענסיווע שעפערישע אַרבייט, וואָס זאָל די אינסטיטוציע מעהר פערגרעסערען און פערשטאַרקען.

ב. צווייג.

■ ■ ■

טאָג-בוך
פון א ראַדאָמער זעלבסטמערדער.

פון ראַדאָם פאָהר איך קיין רוסלאַנד.

ווען איבער די גאַסען פון ראַדאָם זענען פונאַנדערגעקלעפּט געוואָרען ריזיגע פּלאַקאַטען, וועלכע האָבען אָנגעזאָגט, פערשטעהט זיך אין דער רוסישער שפּראַך, אַז ס'ווערט ערקלערט מאָבּיליזאַציע און, אַז ס'ווערט גערופען דער זאַפּאַס פון אַ גאַנצע רייהע יאָהרען, אַזש ביז ראַטניקעס. ווען איך האָב איבערגעלייענט אין דעם שעהנעם, העל-שטראַהלענדען זומער-פריהמאָרגען, די דאָזיגע בעקאַנטמאַכונגען, האָט זיך מיר גלייך אין קאָפּ ווי עפּעס איבערגעדרעהט און ס'איז מיר פינסטער געוואָרען אין די אויגען.

איך בין געשטאַנען אויף דער לובלינער גאַס, ביי דעם גרויסען שויפענסטער פון לאַגאָדזשינסקי'ס אַפּטייק און אַזוי לייענענדיג וועגען דער אויסגעבראָכענער מלחמה און דער מאָבּיליזאַציע, האָבען זיך מיר גענומען הענד און פיס וואַרפען. ס'זענען געשטאַנען גלייך מיט מיר אויפ'ן זעלבען אָרט הונדערטער מענשען. פון זיי זענען געווען פיעל, וואָס האָבען אַמאָהל געדיענט אין דער רוסישער אַרמעע און זיי טאַקע האָט מען דאָס גערופען זיי זאָלען זיך שטעלען אין משך פון אייניגע טעג צו דער קאָנטראָל-קאָמיסיע. די דאָזיגע מענשען האָבען אַ ציטער געטוהן. דער גלאַנץ אין זייערע אויגען איז מיט אַ מאָהל אויסגעלאָשען געוואָרען און אַ סך פון זיי, וואָס האָבען ערשט מיט אַ מינוט פריהער אויסגעזעהן ווי גאַנצע ריעזען, פעסטע מענשען מיט שטאָלץ-אויפגעהויבענע קעפּ — זענען מיט אַמאָהל איינגאַנצען איינגעפאַלען און די קעפּ אַראָבגעלאָזט.

די פערצווייפעלטע פנים'ער פון די דאָזיגע מענשען האָט מיך נישט נעווינדערט. איך האָב פערשטאַנען זייער צער

די גמינע בעשלאָסען צו בויען א הויז פאַר אָרימע דאַכלאָזע.

אויף די פאָלקס-שולע זאָל קירצליך רעאַליזירט ווערען. — די ה"ה לעשטש און טייכמאַן ווערען אויפגעפאָדערט צו בעצאָהלען די 8000 זל.— נאָך א בית-מדרש אויף דער קאָזשעניצער גאַס.

נאָכדעם ווי אַלע השתדלות'ען, אינטערווענצען און דעלעגאַציעס ביי דער מאַכט צו ענדערען דעם בעשלוס וועגען דער פינאַנדערלאָזונג פון דער פריהערדיגער קהלה, האָבען נישט געהאַט קיין ערפאָלג און ס'איז געוואָרען בעשטעטיגט, אז דער יעצטיגער פראָוויזאָריום נעמט איבער די גאַנצע ווירטשאַפטליכע פיהרונג פון גמינע; נאָך אַלע נישט געלונגענע פרובען מצד די פינאַנדערגעטריבענע דאָזאָרעס אומצווואַרפען די היינטיגע צייטוויילינגע קהלה-פערוואַלטונג, האָט די לעצטע זיך ענדליך גענומען צו אינטענסיווע אַרבייט.

די היינטיגע קהלה-פערוואַלטונג האָט אָבגעהאַלטען די טעג עטליכע זיצונגען, אויף וועלכע ס'זענען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע בעשלוסען:

צו קויפען א פּלאַץ און אויפצובויען א ניי בית מדרש אין דער געגענד פון דער קאָזשעניצער גאַס; אויפצובויען א הויז פאַר אָרימע דאַכלאָזע אויף גראָטאָוויטש-גאַס, אויף קהל'ס פּלאַץ. לויט דעם פאָראויסגעזעהענעם פּלאַן זאָל דאָס הויז ענטהאַלטען צו איין צימערדיגע לאָקאַלען און צו איין שטוב מיט א קיך.

חוץ דעם האָט די קהלה-פערוואַלטונג זיך פערנומען מיטן ענין פון דער פאָלק'ס-שולע, איבער וואָס פיעל פון די פריהערדיגע פרנסים האָבען אזוי פיעל געקעמפפט און לסוף נאָך אַלע מעהרהייט'ס-רעזאָלוציעס איז די סובסידיע געשטראָכען געוואָרען. די יעצטיגע קהלה האָט, נעמליך, בעשלאָסען, אז זי טרעט-צו רעאַליזירען די פאָלקס-שולע, וואָס זאָל אָבער טראָגען א רעליגיעזען כאַראַקטער. דער לאָקאַל פון דער פאָלקס-שולע זאָל פאָרלויפיג זיך געפונען אין האַנדווערקער-קלוב.

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַנגענומענעם בעשלוס, האָט די קהלה-פערוואַלטונג געשיקט א בריעף צו די ה"ה טייכמאַן—לעשטש. איינצוצאָהלען אין גמינע-קאַסע די 8000 זל., וואָס זיי זענען שולדיג געבליבען פאַר א קרקע פון זייער מוטער און שוויגער.

ווי די לעזער געדענקען, איז זיינער צייט צוליב אָט די 8000 זל אויסגעבראָכען א גרויסער סקאַנדאַל צווישען די דערמאָנטע ה"ה מיט'ן געוו. פרעזעס קעניגסבערג איבער דעם, וואָס די ה"ה טייכמאַן—לעשטש האָבען אַנדערש נישט געוואָלט איינצאָהלען אין גמינע די 8.00 זל., נאָר בתנאי, אז דאָס געלד זאָל בעשטימט ווערען אויטדריקליך אויף א פאָלקס שולע. היות אָבער די ה"ה קעניגסבערג און מוליער האָבען בשום אופן נישט געוואָלט מסכים זיין דערויף, איז אויף די 8000 זל. איינגעלעגט געוואָרען וועקסלען ביר שליש ביים געוו. פרנס בלאָטמאַן, וועלכע זענען אָבער נישט רעאַליזירט געוואָרען צוליב דעם לאַנגדויערענדען סכסוך, צו וועלכען ס'האָט קיין עק נישט גענומען.

נאָכ'ן בעשלוס פון דער היינטיגער קהלה-פערוואַלטונג, אַז די פאָלקס-שולע זאָל ווערען א געשעהענער פאַקט, זענען די ה"ה טייכמאַן—לעשטש קאַטעגאָריש אויפגעפאָדערט געוואָרען זייער חוב צו ערלעדיגען.

די פעראייניגונג פון די יודישע צעכען אין ראַדאָם.

די גרויסע אויפגאַבען און פעראַנטוואָרטליכקייט, וואָס ליגען אַרויף די צעכען-סטאַטוטען האָט געצווינגען די פאָרשטעהער צו בעטראַכטען וועגען קאָאָרדינירען די אַרבייט פון די צעכען און שאַפען א קאָנטאַקט פון די פערוואַלטונגען, וועמענס אינטערעסען ס'ליגען כמעט אויף איין און דער זעלבער ליניע.

צו דעם צוועק איז דורך די פערוואַלטונג פון ה.-קלוב צונויפגערופען געוואָרען אויפ'ן 20-ען קוו.עסשען די ערשטע געמיינזאַמע קאָנפערענץ פון די צעכען-פאָרשטעהער, אויף וועלכע עס איז בעהאַנדעלט געוואָרען דער פראָיעקט פון שאַפען א צעכען-פעראיין (Związek Korperacji) אין הסכם מיט'ן אַרטיקעל 100 פון צעכען-געזעץ דזש. אוסט. 53 15|6 1927

נאָך א לענגערע מיינונגס-אויסטויש איז בעשלאָסען געוואָרען צו אָרגאַניזירען דעם צעכען-פעראיין און עס איז געוועהלט געוואָרען די אָרגאַניזיר-קאָמיסיע, אין וועלכע עס גיהען אַריין די ה"ה: סטאַרשי פון שניידער-מייסטער-צעך מ. רובינשטיין און די אָרגאַניזאַטאָרען פון פריזירער-צעך ס. צימערמאַן און ש. ראָזענבערג.

* * *

וועגען אַרבייטסלאָזיגקייט-פערזיכערונג

אין דזש. אוסטאַוו נ. 3 פון היי-יאָהר איז דערשינען דאָס געזעץ איבער דער ענדערונג פון איינינע געזעץ-פאַרשריפטען פון 18 יולי 1914 דזש. אוסטאַוו נ, 67 בנוגע דער פערזיכערונג אין פאַל פון אַרבייטסלאָזיגקייט. די

און יאוש. מען רופט זיי דאָך אין דער מלחמה, אויפ'ן פראָנט און ווער ווייסט צי זיי וועלען זיך אומקעהרען לעבעדיגע. כ'האָב זיי מיטגעפיהלט אין פערשטאַנען. כ'האָב גאָר נישט פערשטאַנען זיך אליין. פאַר וואָס ציטער איך אזוי און אַלץ אין מיר וואַרפט זיך און צאַפּעלט? — האָב איך זיך אַליין געפרעגט. מיך רופט מען דאָך נישט אין דער מלחמה אריין. איך געהער נישט צום זאַפּאַס. איך האָב א ווייסען בילעט און וועל דאָך אזוי אַרום בלייבען אין דער היים ביי מיין ווייב און קינדער. טאָ וואָס-זשע איז מיר בעפאַלען אזא שרעק?

איך האָב דאַן נישט געוויסט, פון וואַנען ס'האָבען זיך גענומען צו מיר אזא געפיהל פון אונזיכערקייט און טויטס-שרעק. כ'געדענק נאָך אַפילו, אז נאָכ'ן איבערליינען די בעקאַנטמאַכונג פון דער מאָביליזאַציע, האָט מיר גענומען שווינדלען פאַר די אויגען און א קאָנוואולסיווער פיבער איז מיר אַריבער איבער'ן לייב. כ'בין מיט מיינע לעצטע כחות קוים דערגאַנגען צו זיין אַהיים.

ווייזט אויס, אז אין מיר האָט זיך אויפגעכאַפּט א פאָר-געפיהל וואָס האָט געזעהן ווי דורך א נעפּעל, ווי עס דערנעהנטערט זיך צו מיר אויפ'ן בלוטיגען שליאַך פון מלחמה-גיהנם, א שווערע קאַטאַסטראָפע, וואָס וועט מיך צושמעטערען. דאָס האַרץ פון א מענש איז ווי א מאַגנעט, וואָס ציהט-אָן טייל-מאָהל אזעלכע זאַכען, וואָס זענען פון אונז נאָך גאַנץ ווייט. מיר ווייסען אַליין נישט וואָס מיט אונז פּאַסירט, נאָר אין אונז נעמט עפּעס ציטערען אין פלאַטערען און מיר ווערען שרעקליך אונרוהיג און דענערווירט. א [illegible] געפיהל שטורעמט-אויף און מאַכט אונז אויפטרייסלען מיט א אומגעהויערען פחד אז אויף אזוי-ווייט, אז מיט יעדען ריהר און בעוועגונג אונזערע דאַכט זיך אונז אויס, אז אָט, אָט רייסט עפּעס אויף און מיר ווערען צומאַרשטשעט.

אונזערע חכמים האָבען נאָך מיט טויזענדטער יאָהרען צוריק שטודירט דאָס דאָזיגע שטימע פאָר-געפיהל און זיי האָבען דאָס בעצייכענט מיט'ן פּאָפּולערען אויסדרוק פון: „לב יודע מרת נפשו", אז דאָס האַרץ פיהלט פאָראויס די ביטערנישען, וואָס קומען-אָן. און אזוי איז געווען מיט מיר. א פאָר-געפיהל האָט מיך געפּלאָגט און געפייניגט. אין מיין מוח האָט געזעצט ווי מיט א האַמער און אין מיין גאַנצען בלוט און פלייש האָט געברומט און געטראָגען א ווייטער הילכיגער עכאָ פון איבערגעקעהרטע וועלטען.

די מלחמה האָט אויסגעבראָכען. ס'האָט זיך אָנגעהויבען דער אריינמאַרש פון די דייטשען קיין פּוילען. ראַדאָם איז געוואָרען די ליניע פון פראָנט. די גאַנצע שטאָדט א לאַגער פון מיליטער. א סך געשעפטען האָבען זיך צוליב דער בהלה אָבגעשטעלט. טויזענדטער מענשען זענען געבליבען שטעהן אומגעריכט אָהן שום מיטלען צום לעבען. די וועגען זענען געוואָרען פערמאַכט. מ'האָט אין ערגיץ נישט געקענט פאָהרען אָהן א ספּעציעלער ערלויבניש פון דער מיליטערישער מאַכט. צוליב דער אוננאָרמאַלע לאַגע האָבען זיך מענשען איבערגעוואָרפען אויף אַנדערע מסחרים. אזעלכע, וואָס זייערע אבות אבותינו האָבען נישט געהאַנדעלט. סוחרים פון מאַנופאַקטור האָבען גענומען האַנדלען מיט זאַפּאַלקעס; סוחרים פון גאַלאַנטעריע און פערפומען האָבען זיך געוואָרפען אויף נאַפט און זאַלץ א.ז.וו. דער הויפּט-נערוו פון האַנדעל איז געווען עסען-זאַכען און אויף דעם האָבען זיך אַלע געוואָרפען ווי הונגעריגע וועלף. ווער האָט געקלערט פון א מלבוש, פון שעהן געהן. דער עיקר איז געווען עסען און דאָס שטיקעלע זיכערקייט פאַר'ן לעבען.

איך דאַגעגען האָב מיין האַנדעל נישט געענדערט. גראָד פערקעהרט, מיין וואַלד-מסחר האָט זיך ערשט רעכט צוואַקסען. איך בין געוואָרען פּאָדריאַ-

פערזענליכטע ענדערונגען זענען נוגע נאר 2 ארטיקלען פון געזעץ פון 1924 דהיינו 1 און 7, וועלכע זענען אבער אזוי וויכטיג, אז עס לוינט צו שענקען אויף זיי די אויפמערקזאמקייט.

און אט: די עלטער פון ארבייטער, וועלכע אונטערליגט דעם פליכט צו פערזיכערען זיך אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט, איז געווארען פערקלענערט פון 18 אויף 16 יאהר. ביז איצט איז מען געווען פערפליכטעט צו רעגיסטרירען 5 ארבייטער. לויט די נייע נאוועלע ווערט אנולירט דער בעדינג, ד"ה, אז די פליכט פון פערזיכערונג אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט איז נוגע אלע אונטערנעמונגען, וואס בעשעפטיגען ארבייטער.

דאס געזעץ איז אריין אין קראפט דעם 23 סעפטעמבער דאס יאהר.

סעקר. ש. סטראוושינסקי.

„דא-ווידזעניא".

קומט קינדערלעך, אז זיי איז ליעב איז מיר ניחא.

די מעשה הויבט זיך אן ווי אלע געשיכטעס פון דעם מין—מיט א „ער" און א „זי". די „זי" איז נאך זעהר א יונגע און דער „ער" איז אויך נישט קיין סך עלטער, סך הכל 18 יאהר אלט. ביידע האבען זיי זיך בעקענט און פערליבט איבער די אוירען. פון די אוירען איז עס געגאנגען ווייטער, אזוי לאנג און אזוי ברייט ביז... אין דער ליבע איז אריין א ברכה אין די „זי", עס הייסט די בתולה, האט אנגעהויבען פיהלען, אז ס'קומט איהר צו צו דער וואג...

ווען די עלטערען פון מיידעל האבען בעמערקט, אז די ליבע וואקסט און איהרע אקציעס שטייגען אלץ העכער און „הויבען" זיך, האבען זיי פערשטאנען, אז ס'איז שוין די העכסטע צייט צוצודעקען זייער קינד דעם קאפ און זי חתונה מאכען כדת משה וישראל. האט זיך אבער אריינגעמישט מעשה שטן א סענק צוליב יחוס. דעם טאטען פון חתן, א קאטערינאזש, האט נישט געפאלען דעם שידוך, און געזאגט לא מיט א ספאדעק — ער געהט נישט צו דער חופה. וואס איז? אשר בכן, טענה'ט ער, אז ער האלט נישט פון א חתונה מיט א האלבען ברית זאלען פארקומען ביידע צוזאמען. ער וויל נישט האט ער זיך איינגעעקשנ'ט. קיין חצי כלה וחצי ווייב... אמת טאקע, האט ער געזאגט, פערטיגע און גרייטע זאכען זענען שאקע גוט, נאר ווען איז דאס געזאגט געווארען—אויף א שעהן וואהנונג, שעהן מעבעל, א איינגעארדענטע ווירטשאפט, פון דעם זאגט ער זיך נישט אב. אבער ביי דעם אלעם שטעלט ער נאר איין בעדינג: אז דאס מיידעל זאל זיין א מיידעל...

פערשטעהט זיך, אז די ראזיגע ארגומענטען האבען דעם פאטער פון מיידעל ווייניג איבערצייגט און ער האט זיך געטראכט, זאל דער קאטערינאזש זיך געהן הייסען מיט זיין קאטערינקע איבער די הייף און ער וועט געהן מיט חתן כלה צום רב שטעלען א חופה.

און אזוי איז טאקע געשעהן.

אין דער קאנצעלאריע פון הרב קעסטענבערג האבען זיך פלוצלינג אין א שעהנעם מיטן טאג אריינגעשארט, דער פערליבטער חתן, די מעוברת'דיגע כלה, איהר פאטער און א ליטוואטשקע, א מוהמע פון דער כלה וועלכע איז געווען די גאנצע פארשטעהערין, האט אוועקגעלעגט א גאנצען רעפעראט וועגען דער בעדייטונג פון זיווג און וועגען דער גרויסער קראפט, ווען צוויי יונגע נשמות געהען אויס פון בענקשאפט און ווילען זיך בעהעפטען איינער צו דער צווייטער.

דעם מחותן אליין, ס'הייסט דער כלה'ס פאטער איז אבגענומען געווארען דאס לשון און ער האט זיך געשעמט א סך צו רעדען. ער האט אויסגעגלאצט א פאר תמ'עוואטע אויגען און שטאמלענדיג קיים אויסגעקרעכצט: רבי, יאך, וויל, יאך וויל שטעלען מיט מיין קינד א חופה. —

— איז וואס זשע ציטערט איהר אזוי? — פרעגט דער רב.

דא אבער שפרינגט אויף די ליטוואטשקע מיט איהר מענה לשון. און ווענדעט זיך צום מחותן מיט א יעלה: פאר וואס רעדסטו נישט. וואס ביסטו שטום געווארען? רעד דבורים — און נישט ווארטענדיג לאנג הויבט אן די ליטוואטשקע:

— היילינער רבי, דער פאטער פון חתן איז א הויקער, א קאטערינשטשיק און די כלה, יא די כלה איז...

— וואס איז זיז פרעגט דער רב.—

— זי איז מעוברת, וויל טאקע דער הויקער נישט בעשטעהן אויפ'ן שידוך. ס'פאסט איהם נישט דער יחוס. ער קאן נישט בעשטעהן דער קאטערינאזש.—

ווען דער רב ערקלערט, אז ער קאן נישט געבען קיין חופה וקדושין אהן דער ערלויבניש פון חתנ'ס עלטערען מחמת דער חתן איז אלט 18 יאהר און ער איז דעריבער נאך מינדעריעהריג—שרייט אויס די כלה'ס טאטע א פערביטערטער אין גרויס אויפרעגונג: קומט קינדערלעך, איהר וועט ווייטער חאסנען ביי מיר. אז זיי איז ליעב איז מיר ניחא, קומט לאמיר געהן, „דא-ווידזעניא".—

און ביידע פערבענקטע נשמות זענען צוזעק זוכען א „תיקון", נישט האבענדיג די זכיה צו שטעהן אונטער דער חופה.

8-טונג! —— 8-טונג!

סאדע-וואסער-פאבריקאנטיז בעקער, שיך-סוחרים (שוסטער) און אנדערע.

די דרוקעריי

ד. שיינבוים

ראדאם, רינעק 10

נעמט - אן אלערליי דרוק-ארבייט ווי: באנדראלען און עטיקעטען צו פלעשלעך לעמאנאדע. ברויט - קוויטלעך, פערשידענע שיך - עטיקעטען אויף אלערליי קאלירען און ד. ג.

100 וויזיטובקעס—נאר 2 זל.

ביליגע פרייזען! קומט און איבערצייגט אייך!

פשיק פאר דער ארמעע, וואס האט זיך געגויטיגט אין האלץ. רוסישע שטאבאפיצירען, פאד-פולקאווניקעס זענען געווארען אפטע געסט אין מיין וואהנונג. מיט זיי בין איך שטענדיג ארומגעפאהרען איבער די וועלדער, וואו מ'האט געהאקט, געשניטען און געזעגט די בוימער, פון וועלכע א טייל זענען געגאנגען אויף די פאזיציעס און א טייל איז געגאנגען קיין רוסלאנד אויך אויף מלחמה-צוועקען.

צוליב די האלץ-טראנקזאקציעס בין איך אריין אין גרויסע געלד-חשבונות מיט דער רוסישער רעגירונג. א טייל פון דעם געלד פלעג איך בעקומען אויסגעצאהלט אין דער ראדאמער „קאזנעטשעיסטוא", אדער אין „גאסעדארסטווענא-באנק" און א טייל איז שטענדיג געבליבען שטעהן אלס סאלדא אויפ'ן חוב. איך האב זעלטען גוט פערדיענט און אויך די אלע, וואס האבען זיך גערדרעהט ארום דעם האלץ-מסחר האבען גוט פערדיענט. אפילו די אפיצירען מיט די פולקאווניקעס האבען אבגעלעקט א פעט ביינדעל...

ס'איז געווען א צייט ביי מיר, ווען געלד איז געווען בלאטע. כ'בין געווען פער'שכור'ט פון גליק און רייכקייט. דאס מזל האט מיר אונטערגעשפיעלט אויף יעדען טריט. כמעט אלע סוחרים פון מיין בראנזשע האבען מיך מקנא געווען. צוליב מיין קאנטשאפט מיט דער קאמענדאנטור, מיט דער מיליטערישער מאכט און מיט דער פאליציי, האב איך אידען פיעל טובות געטוהן ארויסבעקומען פאר זיי „פשעפוסטקעס", אבגעראטעוועט פיעל סעקוועסטרירטע סחורות, פיעל מענשען ארויסגענומען פון געפאהר און אפילו ארויסגעדרעהט פון סכנה אזעלכע מענשען, וואס מ'האט פערדעכטיגט אין שפיאנאזש לטובת דעם דייטש. מענשען האבען מיר אנגעבאטען צוזושטעהן אלס שותף צו זייערע געשעפטען, צוליב מיין אנזעהן און חשיבות אין די מיליטערישע קרייזען, וואו איך האב אלץ געקענט אויספועל'ען. איך האב עס אבער נישט געברויכט, כ'האב גענוג געהאט מיינע אייגענע האלד-עסקים און האב נישט געהאט קיין לוסט צו פערדרעהען זיך דעם קאפ מיט אנדערע געשעפטען.

וואס קומט אבער ארויס, אז אין מיין גאנצען גליק און וואהלשטאנד, האט דאס לעבען מיר אריינגעמישט א ביסעל גיפט, וואס כ'האב ביסלעכווייז אנגעהויבען דערפיהלען. איך בין געווען מערטוהן, פערנומען און פשוט פערשלינגען אין די געשעפטען מיט די רוסען, געווען צומייסט הינטערוועגס אין די וועלדער און ביים לאדעווען די ברעטער און קלעצער אויף די וואגאנען און אין מיין הויז האט זיך דערווייל געוועבט פעדים פון מיין ווייטערדיגער טראגעדיע.

די יונגע אפיצירלעך, וועלכע האבען אפט פערקעהרט אין מיין שטוב זענען פאמעליכווייז געווארען די סימפאטיעס פון מיינע יונגע טעכטער. אויך מיין ווייב האט געעפענט די אייגעלעך און אויף איהר ראפינירטען אופן אנגעהויבען איהר אמאליגען קאקעטישען שפיל. זי האט עס געמאכט דאס מאהל זעהר פארזיכטיג, שיין זייענדיג געבריהט פון איהרע פריהערדיגע יאהרען, וואס איך האב טאקע נישט בעמערקט און ערשט זיך דערוויסט מיין קלאג אין רוסלאנד.

בייטאג — די זון
ביינאכט — ארגענטא

דער דאזיגער פערגלייך קומט יעדען אויפ'ן געדאנק, ווען ער מוז א טייל פון מעת-לעת פערברענגען ביי קינסטליכע ליכט.

גוטע ליכט — איז א בעדינג פון געזונד און גוטען הומאר, וואס זענען נויטיג צו דער ארבייט און פערוויילונג.

אזא ליכט איז

דאס לעמפעל

PHILIPS ARGENTA

צום לעמפעל ארגענטא—פיליפס'ס ארמאטור.

WYRÓB KRAJOWY POLSKICH ZAKŁADÓW PHILIPS S. A.,
WARSZAWA — KAROLKOWA 36|44

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין ראדאם.

שבת דעם 3|5 אום 5 אז. נ. מ. די קעלצער קאנפערענץ". קומט פאר אין אייגענעם לאקאל (לובלינער 25) א קאלעקטיווער רעפעראט ח"ח: לאטניק מ. ראסענבערג, מ. לוק. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די א. ד. ט. „וואס האט מחדש געווזען סענבורג, דיר. א. מערין, מ. פ. פישמאן און זנד.

נאכ'ן רעפעראט דיסקוסיעס.

איינגאנג פאר מיטגלידער פריי.

BANK SPÓŁDZIELCZY
KUPCÓW i PRZEMYSŁOWCÓW

— z ogr. odp. —
w RADOMIU, ul. Żeromskiego 9
(Warszawska 6).

מיר מאכען בעקאנט דאס ג. פובליקום, דאס לויט'ן בעשלוס פון דער אלגעמיינער פערזאמלונג, וועלכע איז פארגעקומען דעם 17 מערץ און לויט דער בעשטעטיגונג פון קרייז-געריכט פון 26/3 האט אונזער קאאפעראטיוו Kupiecka Spółdzielnia Kredytowa געענדערט זיין פירמע פון

— אויף —

BANK SPÓŁDZIELCZY
KUPCÓW i PRZEMYSŁOWCÓW

גלייכצייטיג טיילען מיר מיט, דאס אינקאסעס אויף פאלגענדע שטעדט ווי: **ווארשא, לאדז, קראקא, לעמבערג, זוואלין, שידלאוויעץ און קעלץ, רעכנען מיר פאר אינקאסא 1 זל. פאר שטיק.** די שטעטישע אינקאסעס ווערען אין זעלבען טאג פון איינפליסען אויסגעצאלט. **אלע באנק-אפעראציעס ווערען ערלעדיגט פינקטליך און רעעל.**

מיט אכטונג

BANK SPÓŁDZIELCZY
Kupców i Przemysłowców
z odp. ogr.
w RADOMIU,
ul. Żeromskiego 9. (Warszawska 6)

Biuro Prośb i Podań
p. f. „PROLITEX"
RADOM, WAŁOWA 5, oficyna 1-sze piętro.

ZAŁATWIA:	Redaguje Podania:
Sprawy paszportowe Mieszkaniowe Wszelkie Tłomaczenie i inne.	Do Władz Sądowych Skarbowych Administracyjnych i Wojskowych.

Windykacja należności w całej Polsce.

Informacje o zdolności kredytowej

Przepisywanie na maszynach.

Biuro czynne: od godz. 9-ej rano do 7-ej wieczór.

ס'איז געקומען א מאמענט, ווען די רוסען האבען עוואקואירט און געמוזט אונטער'ן דרוק פון די דייטשען פארלאזען פוילען. מיר איז געקומען צו פך געלד אין דער „קאזנאטשעיסטווא". וואס כ'האב שוין נישט געזראנושעט אנצונעמען, ווייל אומגעריכט אין א שטילען בעגינען האבען די רוסען מיט אלע זייערע ביוראס געמאכט פליטה. איך האב וואס אנ'אמת נישט געהאט בדעה זיי נאכצולויפען אין ט'פען רוסלאנד. גלויבענדיג, אז זיי וועלען נאך צוריקקומען. מיין פרוי און מיינע טעכטער האבען אבער מרעיש עולמות געווען און מיך נישט געלאזט רוהען, נאר איך זאל מיט זיי פאהרען קיין רוסלאנד צו בעקומען דאס געלד, איך האב, דעם אמת-זאגענדיג געהאט כמעט מיין גאנץ פערמעגען ביי די רוסען און דאס מאקע האבען א ימגענומט מיינע שטובינע, וועלכע האבען געהאלטען אין איין טענה'ען, אז ס'איז נישטא קיין צווייטער אויסוועג, נאר מיטצופאהרען מיט די רוסען. דאס זעלבע האבען גע'טענה'ט די בעקאנטע שטאב-אפיצירען און פערזיכערט, אז קומענדיג קיין רוסלאנד בעקום איך גלייך אויסגעצאהלט דאס גאנצע געלד.

איך האב געוואלט פאהרען אליין, אבער דא האבען זיך איינגעשפארט מיין פרוי און קינדער און ממש מיט ספאזמען זיך געבעטען איך זאל זיי מוטנעמען. זיי האבען ערקלערט, אז זיי האבען דא אליין מורא צובלייבען. איינער, מיינער א בעקאנטער פאדפולקאווניק, האט מעשה ערפאהרענער קריגס-מענש ארויסגעזאגט די מיינונג, אז ער עצה'ט מיר טאקע בעצייטענס צו אנטלויפען מיט מיינע הויז-מענשען, ווייל ס'איז גארנישט בעוויסט, וואס אין פוילען קאן פארקומען; אז גאנץ פוילען זאל פערוואנדעלט ווערען אין א גרויס שלאכט-פעלד און אלע זאלען מוזען אנטלויפען.

(פארטזעצונג קומט.)

ספּאָרט

אויפ'ן דאָזיגען ערשטען מייסטער־מעטש וועגען דער „ב״־קלאַסע, וואָס איז פאַרגעקומען פערגאַנגענעם זונטאָג אויפן 72 פּ. פּ. האָט זיך פערזאַמעלט אַ גרויסער עולם. ענדליך פאַנגט זיך אָן דער מעטש ביי אַ אונגעהויר'ע פעראינטערעסירונג מצד די צושויער. אין פערלויף פון די ערשטע 25 מינוט פיהרט ב״כ אדורך עטליכע שעהנע קאָמבינאַציעס און אין רעזולטאַט ציעלט וויזענבערג דורך אַ גלענצענדע „גלובקע״ דעם ערשטען גאָל פאַר ב״כ. עטליכע מינוט פאַר דער הפסקת גלייכט טשאַרני אויס. געריכט אויס אויף 1:1.

אויף דער צווייטער העלפט האָט ב״כ אַ שטאַרקע איבערמאַכט און שרעט כמעט נישט אָב פון געגנערס טויער, וואו זיי אַטאַקירען מיט שטאַרקע אָנגריפען, אָבער אָהן „מזל״. אין עטליכע מינוט אַרום רייסט זיך טשאַרני אדורך און קומט־צו נעהנטער צו ב״כ טויער און ציעלענדיג עטליכע שאָסען האָבען די טשאַרני־שטורמער אָנגעגראָפען אויף די שטאַנגען און דער ב״כ־טויערמאַן האָט דעם באַל קינציג אָװעקגעשלאָגען אָבער אונטערוואַרטעט הערט זיך אַ פייף פון שידס־ריכטער, וועלכער אָנערקענט, אַז דער באַל איז געוועזען אין טויער און דיקטירט אַ גאָל פאַר טשאַרני. ביי דעם פאַל איז ענטשטאַנען אַ גרויסער טומעל, און מ'האָט שטארק פּראָטעסטירט נעגען דער האַנדלונג פון ריכטער, ווייל מ'האָט חושד געווען, אַז ער האָט געהאַט אַ פאַטאַלען טעות. ביי דער דאָזיגער בהלה האָט זיך בעזונדערס אויפגערעגט איין ב״כ־שפּילער, וועלכער האָט, חושד־זייענדיג דעם שידס־ריכטער אין טענדעציעזקייט, איהם געגעבען אַ פּאַטש. דער לעצטער פאַל האָט ארויסגערופען אַ פערשטענדליכע אויפרעגונג. (דער פאַל מיט'ן פּאַטש ווערט, מסתמא, זיך אָבּרופען נישט געהויבען פאַר דער גאַנצקייט פון דער ב״כ־מאַנשאַפט). צוליב דער געשאַפענער לאגע, ווי אויך צוליב דעם, וואָס נאָך צחיי ב״כ־שפּילער האָבען זיך ענטגעגענגעשטעלט געגען דעם נישט־ריכטיג אָבגעשאצמען גאָל, האָט דער סעקונדיע אובגעשיקט 3 ב״כ־שפילער. דער מעטש קומט דאָן ווייטער פאָר און ב״כ שפּילט דאָן אין 7 מאַן. אזוי ווי אין קיין זיבעטיל איז, לויט דעם ספּאָרט־רעגולאַמין, נישט ערלויבט, איז דער שידס־ריכטער (וועלכער איז פאַר „א״־קלאַס אין אַלגעמיין זעהר שוואַך) געווען געצווינגען צו שליסען דעם מעטש מיט 25 מינוט פאַר דער צייט.

שיינבוים.

גיכע „ראַדיאָ־הילף״.

נישט לאַנג צוריק איז ענטשטאַנען אין פּוילען אַ גרויסע און פערצווייגטע אָרגאַניזאַציע א. נ. „פיליפּס גיכע ראַדיאָ־הילף״. די דאָזיגע אָרגאַניזאַציע אין געשאַפען געוואָרען דורך די פּוילישע אַנשטאַלטען פיליפּס און איז פונאַנדערגעוואָרפען איבער'ן גאַנצען לאַנד. פיליפּס האָט זיך נישט גערעכענט מיט די גרויסע הוצאות, מיט וואָס אזא אונטערנעהמונג איז פערבונדען, און האָט שוין ביז היינט אין פּוילען געעפענט ביז 124 פּונקטען. מיט דער גיכער ראַדיאָ־הילף פיהרען־אָן ספּעציעל געניטע אינזשינירען, וועלכע ווערען געשיקט אפילו אין די ווייטסטע ערטער.

די דאָזיגע פאַכמענישע שליחים־אינספּעקטאָרען דאַרפען נאָר געבען עצות, פערקויפען דאַרפען זיי נישט.

די טעטיגקייט פון אַזעלכע אינספּעקטאָרען וועט זיכער האָבען פאַר דער ראַדיאָפאָניע אַ גרויסע בעדייטונג און עס איז צו ערוואַרטען, אַז די פיליפּס־ראַדיאָ־גיכע־הילף וועט זיין זעהר נוצליך.

Wystrzegać się naśladownictw o podobnym brzmieniu.

אָרקעסטער־רינג

ביי ברית־טרומפּעלדאָר אין ראַדאָם.

גדוד ע״ש זשאַבאָטינסקי גיט 50 זל. און רופט ארויס:

ברית־תרומפּלדור אין אָסטראָוויעץ
„ „ „ קאָנסק
„ „ „ פּרזיטיק
„ „ „ אָפּאָטשנא
„ „ „ ווירזבניק

מרדכי גערטנער גיט 25 זל. און רופט ארויס: אינז. ביאַלסקי—סקאַריש. 31
גאָלדבערג ישראל — ליבל. 26
גוטמאַן ראַמא—סט. קראַקאָוסקא 16
„ „ סאַלאַ 16
ראָזענבערג דאָרא — רווינסקא 21
אָפּאָטאָווסקי בער לייב „ 19
גאָלדבערג מאַניא — „ 19
כץ מינדל — שידלאָוועצ
ווערטהיים רעגינא — „
רעדליך אברהם — „
פינקלער „ — „
אייזענבערג ברוך — „
דיר. ווערטהיים מרדכי— „
ריכטמאַן פייוול — וואַרשאַווסקא 9
קויפמאַן פּנחס — שידלאָוועצ
ווייצמאַן משה — „
רכטמאַן אליעזר — פל. יאַנעלאָנסקי 1

ראָזענפעלד אַרנאָלד גיט 20 זל. און רופט ארויס: בוים יהושע—לובל. 12
קאַרמאַן יוסף — לובלינער 2
ד״ר וויטאָנסקי — מאַניושקי 8
גוטשטאַדט בראָניסלאַוו — לובל. 30
מאַגיסטער מאיר בוים — „ 12
„ קיילער פעלים— „ 5
ווערטהיים דאָרא — וואַרשאַווסקא 17
ראָזענבערג פעלא — רווינסקא 21
האָלצקענער גוסא— וואַרשאַווסקא 21
מאַנדשיין נתנאל — וואַל 3
רוטמאַן אבנר — מילא 3
אקערמאַן עוזר — לובל. 36
טענענבוים הערמאַן — זגאָדנא 7
רובינשטיין נתן — גיערטשעווסקא

מידלער יצחק גיט 10 זל. און רופט ארויס: פיינגאָלד פיניע - סקאַריש. 6
קראַיעווסקי מאיר - „ 71
קאַרמאַן צדוק — מילא 6
ווינער סטאַניסלאַוו — לובל. 18
ירוחם צבי — פּיאַטקי 26
קעסטענבערג עדזיא — דליגא 11
מרגלית משה — וואַרשאַווסקא 6
קריגער דאָרא — יאַגעללאָנסקא 1

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי״ ראַדאָם.

פרייטאָג 2 מאַי 9 אָוועבד
נאַר איין אויפטריט
פון בעריהמטען ביהנע און פילם־אַרטיסט, גרינדער פון „וו נ י ט״
ראַנאַס טורקאָוו
מיט'ן אנטייל פון זיין בעקאַנט בעריסאַנאַל
אין דער סענסאַציאָנעלער פּיעסע
ווער איז שולדיג?!
קרימינעלע דראַמע אין 3 אַקטי.

טעאַטער „פּאַלאַסי״ קעלץ.

מאָנטאָג 5 מאַי 9 אָוונד איין פאָרשטעלונג
די סבה

קאָמוניקאַט פון ספּאָרט־קלוב „מכבי״

לויט דעם בעשלוס פון די פערוואַלטונג פון 16 קוויעטשען טרעטען מיר צו צו רעאָרגאַניזירען אונזער געזעלש.

ס'ווערען געעפענט 3 נייע סעקציעס: 1) טעניס־סעקציע, 2) לייכט־אַטלעטיק־סעקציע, 3) באָקס־סעקציע. די טעניס־סעקציע ציילט שוין 15 מיטגלידערינס און 20 מיטגלידער, וועלכע מאכען דורך רעגולערע טרענונגען אונטער די לייטונג פון ראַדאָמער מייסטער אינזש. מ. ראָזענבערג לויט איינגעטיילטע גרופען. — ווייטערדיגע איינשרייבונגען צו די באָקס־און לייכט־אטלעטיק־סעקציעס נעמט צו ה' וויינבערג אין לאָקאַל פון „מכבי״ טעגליך פון 8 ביז 9 אָוועבד. — די טרענירונגען פון אלע 3 סעקציעס פון פוטבאָל קומען פאָר 3 מאָהל וועכענטליך: מאָנטאָג, מיטוואָך און שבת.

ספּאָרט־קאָמיסיע „מכבי״

לויט דעם בעשלוס פון די קאָמיסיע פון „דריי״ מאכען מיר א שטאַרקען פאָרוואורף דעם ה' דאנציגער ה. פאר דעם ארויסגערופענעם קריג מיט די ה״ה מאלאכעט, גרינבערג און אנדערע מיטגלידער פון קלוב, אין דער צייט, וואָס ער אלס לייטער האָט זיך בעדאַרף בעמיהען, אַז אזעלכעס זאָל נישט פאָרקומען.

די פערוואַלטונג פון ספּאָרט־קלוב „מכבי״ אין ראַדאָם

וויכטיג פאַר שניידער!

Paris rue de Luver 17

בעקאַנטמאַכונג.

איך האָב די עהרע מיטצוטיילען די ג' האַנדווערקער פון פאַך מענער־שניידער דאָס איך לערן

קורסען אויף צושניידען

איך בין נאָר וואָס געקומען קיין וואַרשא אלס דיפּלאָמירטער מענער־צושניידער ווי איך האָב געענדיגט די פּאַריזער אַקאַדעמיע, און אויך געאַרבייט אין דער זעלבער פּאַריזער אַקאַדעמיע 5 יאָהר אלס אינסטרוקטאָר. קענענדיג זיך פרעזענטירען מיט אלע דיפּלאָמען פון די פּאַריזער אַקאַדעמיע, ווי אויך נאָך אַ פיל־יעהריגע פּראַקטיק און גלייכצייטיג געאַרבייט אלס צושניידער אין פּאַריז, איטאַליען און אַמעריקא — גיב איך איבער אין די פאָלגענדע שפּראַכען: פראַנצייזיש, איטאַליעניש, דייטש און רוסיש דעם גאַנצען קורס אין פערלויף פון 1 מאָנאַט.

איך לערען אויס פאַר פערשידענע פיגורען ווי: הויקערס, גרויס־בייכיגע און צושניידען הויזענס פאַר קרומע פיס. ענדיגענדיג דאָס צושניידען לערן איך אויך פאַסען, צוגרייטענדיג צום צוזאַמען אויף ארויסצוגעקומען דעם צייג.

די קורסען פון צושניידען פאַנגען זיך אָן שבת־צונאַכט דעם 3־טן מאַי אָוונד אויף דעם אדרעס לובלינער 29 ביים ה' בערגמאַן.

ווער עס וויל זיין צו קאָמפּאַנירען צו דעם ערשטען קורס דאַרף זיך גלייך מעלדען אויף דעם אדרעס ווייל דאָס ליגט אין אייגענעם אינטערעס.

מיט אכטונג

זשאַק ראַססאַ.

קעלצער אבטיילונג.

די ציוניסטישע ראַיאָן-קאָנפערענץ אין קעלץ. *)

נישט קוקענדיג דערויף וואָס די צוגרייטונגען צום קעלצער ציוניסטישען צוזאמענפאָהר, וואָס איז פאָרגעקומען דעם 16-טען און 17-טען ה. מ. זענען פאָרגעקומען זעהר בהפזונ'דיג אין די סאמע מאי פסח-וואָך — איז דאָך די קאָנפערענץ אויסגעפאַלען זעהר אימפאָזאנט.

די גרויסע צאָהל דעלעגאַטען און געסט, די מוסטערהאַפטע אָרדנונג, די זעהר אקטועלע רעפעראַטען פון די וואַרשאַווער געסט און די ספּעציעלע איינטאָגיגע צייטונג אונטער דער רעדאקציע פון ח. זיעלאָני און פ. ראַדאַל, וואָס האָט ענטהאַלטען טראָץ א גאָר שיין בעגריסונג'ס ארטיקעל פון ה' ל. ראַדאַל אויך אקטועלע ארטיקלען פון י. גרינבוים, א. גאָלדבערג, פ. פאָגעלמאַן, ח. זיעלאָני און י. גאָלדשטיין — אַט דאָס אַלץ האָט אריינגעברענגט די שטאָדט אין א דאָפּעלטער יום-טוב-שטימונג און דערהויבען די קאָנפערענץ צו א גאָר הויכער מדרגה.

* * *

מיטוואָך, דעם 16-טען, 4 נ. מ. זענען די וואַרשאַווער געסט, די ה"ה דעפ. גרינבוים, רעד. גאָלדבערג, אינזש. לאַנדשטאָק, מ. קירשענבוים, פ. פאָגעלמאַן און ד"ר אסתר מאנגעל בעגריסט געוואָרען באַלד ביי זייער אָנקומען אויפ'ן באַנהאָף דורך א עולם פון 1500 פערזאָן פון אלע קרייזען פון דער קעלצער אידישער בעפעלקערונג. דער „מכבי" אונטער די אָנפיהרונג פון ה' ש. אָבּטראָוויטש און דער בית"ר זענען געווען פערזאַמעלט אין קארפּרא אין זייערע אוניפאָרמען. ביים בעוויזען זיך פון דעפ. גרינבוים האָט דער גאַנצער עולם איהם ענטוזיאַסטיש בעגריסט מיט פערשידענע אויסרופען. די ערשטע קאָנפערענץ זיצונג איז פאָרגעקומען 5 אָוענד אין טעאַטער פּאַלסקי. דער זאַל איז געווען פול געפּאַקט פון מענשען און פון די העכער 300 דעלעגאַטען און פרעמדע געסט. די זיצונג עפענט מיט א קורצער רעדע דירעקטאָר ה' י. מ. רייזמאַן. ער ווייזט אָן אויף דעם גרויסען כבוד פאַר אונזער שטאָדט צו האָבען ביי זיך אזעלכע חשוב'ע געסט, ווי אויך די גרויסע וויכטיגקייט פון דער איצטיגער קאָנפערענץ, וואָס איז גערופען געוואָרען אין א צייט, ווען די לאַגע אין ארץ-ישראל איז זעהר א ערנסטע. די פּאָליטישע סיטואַציע נאָך א ערגערע און איבערהויפט ווען פאַר דער גרויסער ציוניסטישער מחנה ערוואַרט צו ערפילען גאָר שווערע און וויכטיגע אויפגאַבען. ה' רייזמאַן גיעט דאַן איבער דאָס וואָרט צו א רעפעראַט דעם דעפ. גרינבוים, וועלכער ווערט אויפגענומען מיט הילכיגע אָוואַציעס.

אין א 2 שעה'דיגען רעפעראַט רעדט דעפ. גרינבוים ברייט ארום די איצטיגע לאַגע אין ציוניזם און אין ארץ-ישראל.

דער רעפעראַט איז אויסגעהערט געוואָרען מיט גרויס אינטערעס און ווען דער רעדנער האָט געענדיגט איז דער גאַנצער עולם אויפגעשטאַנען פון די ערטער און לאַנג אַפּלאָדירט. נאָך דער ערשטער זיצונג איז אין דער וואָהנונג פון ה' רייזמאַן פאָרגעקומען א מיטאָג פאַר די וואַרשאַווער געסט. די צווייטע זיצונג פון דער קאָנפערענץ איז פאָרגעקומען 9 אָוענד אין שיין דעקאָרירטען זאַל „אָרפעאום". נאָך אויסוועהלען א פּרעזידיום און א פערמאַנענטקאָמיסיע האָט ה' י. גאָלדשטיין געהאַלטען א רעפעראַט וועגען דעם מצב פון די ציוניסטישע אָרגאַניזאציעס אין קעלצער ראַיאָן. לויט'ן בעריכט, ווייזט זיך אויס, אז די מעהרהייט יודישע בעפעלקערונג פון דעם געגענד איז א נאַציאָנאַל געשטימטע און דער צ. ק. בעמיהט זיך דעם דאָזיגען טייל פעסט צו אָרגאַניזירען. דעם צווייטען רעפעראַט האָט דאַן דעפ. גרינבוים א.ד.ט. „די אויפגאַבען פון צ. ק." עס רעפערירט אויך ה' פאָגעלמאַן א.ד.ט. „די ציוניסטישע קרנות". נאָך די רעפעראַטען הויבען זיך אָן די דיסקוסיעס.

די דריטע זיצונג הייבט זיך אָן ראַנערשטאָג 11 פריה מיט א רעפעראַט פון רעד. א. גאָלדבערג וועגען די ציוניסטישע מאַנדאַטאָרען אין סיים, שטאָטראַטען און אין די קה"ות. דער רעפערענט ערקלערט, אז עס איז גאַנץ מעגליך, דאָס צו די קינפטיגע סיים-וואַהלען וועט אויסקומען צו קעמפען פאַר א ריינער ציוניסטישער ליסטע, דער דאָזיגער קאַמף וועט האָבען דעם כאַראַקטער פון ארבייט פאַר דער יודישער נאַציאָנאַלער בעוועגונג אין פוילען.

די פירטע זיצונג הויבט זיך אָן 7 אָוענד. נאָך א רעפעראַט פון ד"ר אסתר מאַנגעל ענטוויקעלט זיך ווייטער די דיסקוסיע. ס'נעמען אנטייל די ה"ה: פרעזעס רייזמאַן (קעלץ), מייערפעלד (קאָנסק), גראָסמעלד (אילזשא). טאָפּיאָל (יענדזיעה), ליפשיץ (טשענסטאָכאָוו), סאָלבע (ראַדאָם) א. א. ארום 12 ביינאַכט טהוען די רעפערענטען אָבענטפערען די אָפּאָנענטען. דאַן לייענט ה' סאָלבע (ראַדאָם) די רעזאָלוציעס, וועלכע ווערען איינשטימיג אָנגענומען, דערונטער א רעזאָלוציע געגען סען. שאָבאַד פאַר זיינע אנטי-ציוניסטישע ארויסטרעטונגען אין א מינדערהייטס-רעזאָלוציע וועגען צונויפרופען א אויסערגעוועהנליכען קאָנגרעס.

1 אַזייגער ביינאַכט הויבען זיך אָן די שלום-רעדעס, דער ערשטער רעדט ה' קירשענבוים (וואַרשא) אין נאָמען פון צ. ק. ער דאנקט זעהר די קעלצער ציוניסטען פאַר דער מוסטערהאַפטער צוגרייטונג צו דער קאָנפערענץ. די צווייטע שלום-רעדע האַלט פרעזעס ה' רייזמאַן.

אונטער די קלאַנגען פון התקוה שליסט דאַן ה' רייזמאַן די קאָנפערענץ.

שפּעט ביינאַכט איז אין דער וואָהנונג פון ה' ערליך פאָרגעקומען א באַנקעט לכבוד די געסט. ר.

*) צוליב טעכנישע סבות ברענגען מיר דעם בעריכט מיט א פערשפּעטיגונג. ר ע ד.

זאַמעל-אַקציע פון קאָמיטעט פאַר „אויפבוי און זעלבסט-הילף".

ווי בעקאַנט, זענען לעצטענס די ביז איצט אין פוילען עקזיסטירענדע 4 בעוונדערע אידישע געזעלשאַפטען: „אָרט" (געזעלשאַפט צו פערשפּרייטען מלאכה און ערד-ארבייט צווישען אידען), „טאָז" (געזעלשאַפט צו פערהיטען דאָס געזונד פון דער אידישער בעפעלקערונג), „יעאָס" (צענטראַלע אידישע עמיגראַציע - געזעלשאַפט) און „צענטאָס" (פערבאַנד פון צענטראַלעס פאַר יתומים-פערזאָרגונג אין פוילען — פעראייניגט געוואָרען אין איין צענטראַלע א נ. „אויפבוי און זעלבסט-הילף".

די דאָזיגע פעראייניגטע צענטראַלע קאָנצענטרירט די טעטיגקייט פון די גרעסטע פיער אידישע אָרגאַניזאַציעס, וואָס זענען טעטיג געווען אויפ'ן געביעט פון דער געזעלשאַפטליכער שוץ אין פוילען און וועמענס טעטיגקייט עס דראָהט א גרויס געפאַהר צוליעב דער כסדר'דיגער פערקלענערונג פון דער הילף פון אויסלאַנד.

צוליב דער דרינגליכקייט פון דער הילף פון איין זייט און צוליב דעם געלד-מאַנגעל ביי די איינצעלנע געזעלשאַפטען פון דער צווייטער זייט, איז די אויבענדערמאָנטע צענטראַלע געצוואונגען אָנצוהויבען א גרעסערע זאַמעל-אַקציע אין די גרעסערע שטעדט פון פוילען, בחוכם אויך אין אונזער שטאָדט קעלץ.

צו דעם צוועק איז דעלעגירט געוואָרען קיין קעלץ א ספּעציעלער דעלעגאַט פון חארבא ה' שאַפּראַן, וועלכער פיהרט אָן מיט דער זאַמעל-אַקציע אין קעלץ.

פערגאַנגענע וואָך איז אין לאָקאַל פון דער אידישער קהלה פאָרגעקומען די ערשטע פערזאַמלונג. נאָך דעם. ווי ס'זענען אויסגעהערט געוואָרען בעריכטען פון די ה"ה: סערוועטניק און שאַפּראַן. איז אויסגעוועהלט געוואָרען א קאָמיטעט פון אַלע שיכטען פון דער היגער אידישער בעפעלקערונג.

צום קאָמיטעט געהערען די ה"ה: ד"ר לעווינזאָהן, ד"ר פעלץ, ד"ר פלעשלער, לאַווניק לעה, די רביצין ראַפּאָפּאָרט, פרוי סקורעצקא, ד"ר שאַץ, דירעקטאָר רייזמאַן, דירעקטאָר מאיערבערגער, ד"ר לעווין, ד"ר זילבערשלאַג. פרוי זשימנאָוואַדא, פראָפ. הערמאַנשטאַט, וו. זשימנאָוואַדא. פרוי רייזמאַן, פרוי ענגלאַרד, ח. זיעלאָני, י. מ. אייזענבערג, אלימלך ענגלאַרד, נ. אָפּטראָוויטש, פרל, פאָכעל, ראַטמאַן ראָוויצקי, צעמבערקאָוויטש, זאַגייסקי, פרוי ערליך, גאָלדשיידער, א. ב. אייזענבערג, ד"ר קראַוזע, צאָהן-ארצט סערוועטניק, א. י. מאַשקאָוויטש, הערמאַן לעווי, פרוי ד"ר לעווינזאָהן און י. גוטמאַן.

דער קאָמיטעט, וועמענס אויפגאַבע ס'איז קודם כל צו ווערבירען נייע מיטגלידער פאַר דער פעראייניגטער צענטראַלע, איז שוין צוגעטרעטען צו דער ארבייט. די מען וועלען ספּעציעל בעפולמעכטיגטע פאָרלעך בעזוכען כמעט אלע אידישע הייזער, בכדי צו ווערבירען נאָעריגע דעקלאַראַנטען.

מיר גלויבען, אז דאָס אידישע קעלץ וועט זיך מאַסענוויין דעקלארירען אלס מיטגלידער און איינצאָהלען די נויטיגע כומע לטובת דער זעהר נוצבארע און אונגעהויער נויטיגער צענטראַלע פון „אויפבוי און זעלבסט-הילף".

■■■■■■

Z intencji zaręczyn koleżanki mojej p.
Rózi Strosberżanki z p. Mońkiem Tenenbaumem
życzę im różowej przyszłości i harmonji dusz
Mania Bergmanówna.

נישט שור שנגח את הפרה, נאָר סוס שנגח מענשען

איף דער סאַמאָראָדנער לובלינער גאַס, וואו די בעוועגונג איז צוממייסט אַ לעבהאַפטע, האָט דעם פערגאַנגענעם מאָנטאָג פּאַסירט אַ אויסערגעוועהנליכער פאַל. אַ פערד האָט זיך ארויסגעריסען פון געשפּאַן און אין אַ ווילדען גאַלאָפּ זיך געלאָזט לויפען אין דער ריכטונג פון דער שטאָדטישער לאַזשניע. פון דאָרט איז דאָס פערד אַוועק אויס'ן זעל-בען טראָטואַר אין דער גאַנצער לענג אַזש ביז דריטען מאַי-פּלאַץ. אויפ'ן גאַנ-צען וועג האָט דאָס צובריקעוועטע פערד צע'מזיק'ט די דורכגעהער. אויפ'ן טראַ-טואַר איז געפאָהרען אַ קינדער-וועגעלע, וואו ס'איז געלעגען אַ 9-חדשים'דיג קינד. דאָס פערד האָט איבערגעקעהרט דעם וואָזעק און צוקאַליעטשעט דאָס קינד.

דאָס פערד איז געלאָפען מיט אַזאַ קראַפט, אַז ס'איז אונמעגליך געווען עס צו פערהאַלטען, ערשט אויפ'ן דריטען מאַי, ווען דאָס צווילדעוועטע פערד איז אומגעפאַלען האָט מען עס געכאַפּט.

ביז 9 פּערזאָן האָט דאָס פערד אומ-געוואָרפען און צוטרעטען. איינינגע פון זיי האָבען בעקומען שווערע וואונדען. די געליטענע זענען אָבגעפיהרט געוואָרען אין קראַנקען קאַסע, וואו מ'האָט זיי גע-געבען די ערשטע הילף. די שווער-פערוואונדעטע האָט מען איבערגעפיהרט אין שפּיטאָל שוו. קאַזמיעזש.

די יורשים פון סאָזשעניצער רב מאהנען 40 טויזענד זל. ביי דער ארטיגער קהלה

אין שטעדטעל קאָזשעניץ איז אַ ריי-הע יאָהרען געזעסען אויפ'ן כסא-רבנות דער נישט-לאַנג פאַרשטאָרבענער רב וויינבערג. במשך פיל יאָהרען האָט צווי-שען רב מיט זיין עדה געהערשט נישט קיין איבריגען שלום-בית. אַפטמאָהל האָבען די דאָזאָרעס דעם רב נישט אַריינגעשטעלט אין בודזשעט און מ'האָט זיך געהאַלטען אין איין אַרומפּראָצעסירן.

די קינדער פון פערשטאָרבענעם רב האָבען דערלאַנגט אַ אָנקלאַגע אין ראַ-דאָמער קרייז-געריכט אויף דער דאָר-טיגער קהלה, פון וועלכער זי מאָהנט 40 טויזענד זל. ענטשעדיגונג, פּראָ-צענטער און פּענסיעס פאַר אַ גאַנצע רייהע יאָהרען, וואָס מ'האָט זייער פאָ-טער גאָרנישט געצאָהלט.

די טעג האָט דער פּראָצעס געזאָלט בעטראַכט ווערען אין ראַדאָמער קרייז-געריכט. ער איז אָבער אָבגעלעגט גע-וואָרען צוליב דעם בעשליס פון געריכט אַרויסצורופען עדות, ווי אויך דעם הרב קעסטענבערג אַלס עקספּערט אין דעם ענין.

נאָר איין פאָרשטעלונג פון יאָנאַס טורקאָוו

היינט טרעט-אויף ביי אונז דער בע-קאַנטער אַרטיסט יאָנאַס טורקאָוו מיט זיין פיין-צוגעפּאַסטען אַנסאַמבל. דאָס פאָריגע מאָהל האָט יאָנאַס טורקאָוו גע-האַט גרויס ערפאָלג אין ראַדאָם ביים אויפפיהרען „די כבה", פון וואָס דער עולם איז זעהר צופרידען געווען און איהם אויסגעדריקט אַנערקענונג דורך די פיל-מאָהליגע אַפּלאָדיסמענטען.

יאָנאַס טורקאָוו פיהרט-אויף איירא-פּעאישע זאכען פון אַ בעסער ליטעראַ-רישען אינהאַלט. ער האָט אויף דעם געביעט בעדייטענדע פערדינסטען פאַר דער יודישער ביהנע. אויך דאָס טע-אַטראַלע שוישפּיעל גופא שטעהט ביי איהם אויף דעם געהעריגען קינסטלע-ריש-אַרטיסטישען ניוואָ.

ס'איז צו האָפען, אַז אויך דאָס מאָהל וועט זיין פאָרשטעלונג אַראָב מיט ער-פאָלג און צאָהלרייך בעזוכט ווערען.

מעלדונג פון רעדאַקציע

זונטאַג דעם 4 מאַי קומט אונזער איניקאַסענט קיין קעלץ. אַלע אונזערע ג. אַבאָנענטען און אַנאָנסען-געבער ווע-רען געבעטען תיכף צו רעגולירען זיי-ערע חובות. אדמיניסטראַציע

ראַד-קעלצ. לעבען אין ראַדאָם.

מיטוואָך דען 23/4 איז פאָרגעקומען א בלימעל-פערקויף פאַר די נעג. „הכנסת כלה" עס איז געזאַמעלט געוואָרען 309.03 זל.

פרוי גאָלדשטיין—פרוי פירשטענבערג	פר' מארגאַליס—פר' רייכבאַרד
„ האַכבערג—פר' צוקער	פר' אשפּיס—פר' גראָמפּ
פר' קופערבלוט—פר' דייטשער	פר' קירשענבוים—פר' עלעקמאַן
ה' רייכמאַן—ה' בערקמאַן	ה' קאַשטאַן—ה' ווערבער
פר' רייכמאַן	פר' מאַרגאַליס—פר' זאַלצבערג
פר' ראַווסקי—פר' סאַדקאָוויסקע	פר' פינקעלשטיין
פ' קאַפּמאַן—פר' שוואַרצגליאַס	פר' יאַנאָווסקי—פר' צינאַמאַן
פר' חערבער	פר' פינקעלשטיין—פר' ראָטענבערג
פר' קאַשטאַן—פר' ווערבער	פר' טאַדקאָווסקי—פר' ראַוופסקי

די פערוואַלטונג דריקט אויס אַ דאַנק די אנטיילנעמער אין בלימעל און האָפענדיג ווייטער נישט צו פערגעסען אין די וויכטיגע געזעלשאַפט.
די פערוואַלטונג.

דאַנקזאַגונג.

מיר דריקען אויס דעם הארציגסטן דאַנק דעם ה' **יוזעף אדלער** פאַר זיין בעמיהונג צו גרינדען אין ראַדאָם **אַ פּראָפעסיאָנעלען פער-איין פון אַגענטען און וואַיאַזשאָרען.**

די פערוואַלטונג פון וואַיאַזשאָרען-פער-איין אין פוילען, אָפּט. אין ראַדאָם.

ענטשולדיגונג.

איך דריק אויס מיין עפענטליכע ענטשולדיגונג דעם ה' **י. זילבער** פערטרעטער פון „**אַמאַדאַ**" פאַר מיינע נישט טאַקטישע אויסדריקען בנוגע איהם בעת מיין לעצט זיין ביי איהם אין ביורא.

ה. זיידענוועבער
ראַדאָם. קאָזשעניצער 2.

Kino „ŚWIT" Teatr
Dziś i dni następnych
Pierwszy w Radomiu najlepszy aparat dźwiękowy marki „WESTERN ELECTRIC"
w programie MAURICE CHEVALIER
jako **Pieśniarz Paryża**

Kino ODEON Teatr
Od poniedz. dn. 28 Kwietnia
CORAZ PRĘDZEJ
z ulubieńcem wszystkich *Harroyd Loyd'em*
w roli głównej.
—Nad— program **Bohaterski patrol**
z Harry'm Carry'm i Kathrin Coollins.

Kino NOWE CZARY Teatr
Dziś i dn. następnych
Przepiękny dramat wg głośnej sztuki Artura Schnitzlera „Frewild" p.t.
AKTORKA
(ŁATWA ZDOBYCZ)
w rolach głównych:
Ewelina Holt, Bruno Kastner i inn.
Nad program:
Doskonałe nowe dodatki dźwiękowe

Kino CORSO Teatr
Dziś i dni następnych
Najwspanialszy polski film według szt. Gabrieli Zapolskiej p. t.
MORALNOŚĆ PANI DULSKIEJ
w rolach głównych:
Ela Lipińska, Zofja Batycka i inn.

פעלדשער ה. גרינשטיין, ראַדאָם, לובעלסקאַ 30. פרישע מאַטעריע.

Redaktor Ch. M. Herc
Drukarnia Wyd. „Radomer Kielcer Leben" Radom, Szwarlikowska 20.